

Diabetes in de apotheek

Sterktes en bezorgdheden

Apotheker Jos Bijmens

De diabetes-patiënt is een chronische patiënt

Er is geregeld contact met:

- De endocrinoloog
- De huisarts
- De apotheker
- De verpleegkundige
- De podoloog
- De diëtist

- En soms ook nog andere zorgverstrekkers (psycholoog, sociaal verpleegkundige, ...)

De diabetes-patiënt wordt goed omkaderd

- Dienst endocrinologie
 - Diabetesliga
 - De overheid
 - Lokale patiëntengroeperingen
 - Firma's
 -
-
- Diabetesconventie
 - Zorgtraject Diabetes type 2
 - Educatie en zelfzorg

Begeleiding van de diabetespatiënt is een team-gebeuren !

De rol van de apotheker in de diabetesproblematiek

- Verstrekker van het geneesmiddel
- Preventie
- Bewustmaking
- Screening
- Beheerder van het farmaceutisch dossier
- Prefinanciering
- Communicatie tussen:
 - de patiënt en de andere zorgverstrekkers
 - de zorgverstrekkers onderling

de apotheker en de diabetesproblematiek: Sterktes en bezorgdheden

Sterktes

- Informatica
- Kwaliteitsgarantie en deontologie
- Laagdrempeligheid
- Bereikbaarheid
- Prijs
- Screening

Bezorgdheden

- Patiëntenbelang vs Apothekersbelang
- Medicatiebewaking
- Stockbeheer
- Kwaliteit en conformiteit
- Administratie en terugbetaling
- Deontologie en collegialiteit

STERKTES

Informatica

Informatisering van apotheken is al begonnen midden jaren tachtig.

Alle Belgische apotheken zijn geïnformatiseerd.

Frequente update van de gegevens

Compleet patiëntendossier

- Historiek
- Ook niet voorschriftplichtige geneesmiddelen en OTC

Gedeeld farmaceutisch dossier (GFD) - Vitalink

Verzekeraarsgegevens in real-time (MyCarenet)

Kwaliteitsgarantie en deontologie

“De apotheker is verantwoordelijk voor de kwaliteit en de conformiteit van de geneesmiddelen die hij aflevert.

Hij moet ervoor zorgen dat een behandeling correct toegepast wordt.”

FAGG

Kwaliteit en conformiteit

Dienst voor geneesmiddelenonderzoek

- Elk lot wordt gecontroleerd
- Regelmatige terugtrekkingen
- Gefinancierd door de apothekers

Deontologisch aspect

- Opvolging van het voorschrift
- Opvolging van de zelfmedicatie

Contact met de voorschrijver is soms wenselijk / nodig

Het oordeel van de apotheker primeert op de wensen van de patiënt !

Laagdrempeligheid - Bereikbaarheid

Er zijn 4950 apotheken in België - 1 per 2150 inwoners

De meeste apotheken zijn 9 uur of meer per dag geopend

Er is een wachtdienst 24/24 - 7/7 - per kleine regio

Apotheken zijn vrij toegankelijk

De nadruk ligt zeer sterk op advies

geowacht®
Zoek en vind een apotheek van wacht

Prijs

De prijzen van geneesmiddelen zijn vastgelegd en uniform

De derdebetalersregel is standaard in de apotheek

De apotheker is financieel sterk betrokken

Zwakkere groepen worden extra beschermd

Diabetespatiënten zijn het meest beschermd (cat A)

		Terugbetalingscategorie Gewoon verzekerden		Verhoogde tegemoetkoming
A	Levensnoodzakelijk	A	Geen remgeld	Geen remgeld
B	Therapeutisch belangrijk	B	€ 11,80	€ 7,80
		B - grote verpakkingen	€ 14,70	€ 9,70
C	Symptomatische behandeling	C	€ 14,70	€ 9,70
		Cs en Cx	Geen plafond	Geen plafond

Screening

De apotheek is een geschikte plaats voor screening

- Medische uitstraling
- Opgeleid personeel (apothekers en farmaceutisch technisch assistenten)
- Laagdrempelig
- Patiëntenhistoriek is gekend
- Hoge informatiseringsgraad
- Contact met andere zorgverstrekkers

!! Apothekers mogen geen diagnose stellen !!

BEZORGDHEDEN

Patiëntenbelang vs Apothekersbelang

De patiënt

- Moet een garantie hebben op de continuïteit van zijn behandeling
 - Tijdstip (ook als hij plots zonder medicatie valt)
 - Stock (voldoende en steeds hetzelfde merk)
- Heeft recht op professioneel en correct advies
- Wil er zeker van zijn de juiste prijs te betalen
- Wil zo weinig mogelijk administratieve verplichtingen

Patiëntenbelang vs Apothekersbelang

De apotheker

- Moet ook tijdens de wachtdienst de continuïteit van de behandeling garanderen
- Krijgt hoe langer hoe meer te maken met stockbreuken
- Moet zich voortdurend bijscholen en tijd maken voor advies
- Heeft een belangrijke taak in de medicatiebewaking
- Moet de prijs toepassen die de overheid hem oplegt
- Moet zich houden aan een groot aantal administratieve verplichtingen

Medicatiebewaking

Correct gebruik

- Medicatieschema
- Kennis van het materiaal (spuit vs pen)

Interacties met andere geneesmiddelen

- Patiënthistoriek - nieuwe medicatie
- Suikerhoudende producten

Continuïteit en therapietrouw

- Opvolgen historiek
- Op tijd een voorschrift gaan halen!

Overconsumptie

Stockbeheer

Productieproblemen

- Productie gebeurt vaak in het buitenland
- Kwaliteitseisen worden steeds strenger → afgekeurde loten
- Transport-afhankelijke schakels

Contingentering

- Parallelimport: een Europees probleem

Generieken

- Een overaanbod aan referenties van hetzelfde molecuule
- Biologische beschikbaarheid kan een probleem zijn
- Therapietrouw en overmatig gebruik

Kwaliteit en conformiteit

De kwaliteit wordt gegarandeerd door:

- De fabrikant
- De apotheker (DGO)
- De kwaliteitseisen, opgelegd door de overheid aan
 - De verdeler
 - De transporteur
 - De groothandel

Vanaf het moment van aflevering aan de patiënt is er geen controle meer!

Terugname van afgeleverde geneesmiddelen is niet mogelijk

- Unieke barcode
- Temperatuurgevoelige producten

Administratie en terugbetaling

Administratieve fout → financiële gevolgen

Afhankelijk van de arts, de educator, de tarificatiedienst, het RIZIV,

Terugkoppeling wordt niet altijd gewaardeerd

De regelgeving is uitgebreid en complex

Informatica is onontbeerlijk

Administratie en terugbetaling

Het voorschrift

Een voorschrift moet de volgende administratieve gegevens bevatten:

naam, voornaam en adres van de voorschrijver
naam en voornaam van de patiënt, indien van toepassing: aanduiding 'kind' of 'zuigeling'

gedagtekende handtekening van de voorschrijver

eventueel datum van aflevering (indien de aflevering later dan 3 maanden na datum van voorschrijven gewenst is)

Bovendien, als het gaat om een voorschrift voor vergoedbare geneesmiddelen:

is het voorschriftmodel reglementair bepaald

moet het RIZIV-identificatienummer van de voorschrijver vermeld worden in cijfers en in streepjescode

8	
 1 0 000000 000	Naam en voornaam van de voorschrijver 2
DOOR DE VOORSCHRIJVER IN TE VULLEN: Naam en voornaam van de rechtgebende: 3	
Voorbeelden aan het verpakkingsvoegsel	R/ 4
Stempel van de voorschrijver 5	Datum en handtekening van de voorschrijver 6
	Uitvoerbaar vanaf voornoemde datum of vanaf: 7
GENEESMIDDELENVOORSCHRIFT	

Het geneesmiddelenvoorschrift moet:
op wit papier afgedrukt worden
10,5 cm bij 20 cm meten

Administratie en terugbetaling

Insuline

Voor de meeste terugbetaalde specialiteiten die in de officina worden afgeleverd, is er slechts één enkele verpakking per geneesmiddelenvoorschrift terugbetaald.

Op die regel zijn er enkele uitzonderingen:

Insulinespuiten: 3 x 10 stuks per voorschrift.

Insulines: de toegelaten hoeveelheid vergoedbare **insulines** uit vergoedingsgroep A-11 (Actrapid, Humuline, Insulatard, Mixtard, Apidra, Humalog (Mix), Novomix, Novorapid) per voorschrift bedraagt **3000 eenheden** voor het geheel van voorgeschreven vergoedbare insulines.

Opgelet: Lantus en Levemir worden beschouwd als "normale specialiteiten": hiervan is er maar één verpakking (per CNK) per voorschrift terugbetaald.

Administratie en terugbetaling

Attest vs Vermelding ZTD of DC

Machtiging tot vergoedingen van de farmaceutische specialiteit waarvoor de derdebetalersregeling toegelaten is

ZIEKENFONDS, GEWESTELIJKE DIENST OF KAS DER GENEESKUNDIGE VERZORGING - CHRISTELIJKE MUTUALITEIT

3600 GENK
BELGIE

Volgnummer van de machtiging:
13 100000324537 12 180 1

De ondergetekende, adviserend geneesheer, machtigt voor de periode vanaf 25-06-2015 tot 25-05-2016 (1) de terugbetaling van de specialiteiten met werkzame(n) bestandde(n)en apixaban ingeschreven in paragraaf n° 6660200 van hoofdstuk IV van bijlage I bij het KB van 21-12-2001 en opgenomen in vergoedingsgroep B-303.

De maximale toegelaten hoeveelheid (2) is: 1 x 1680 mg (aantal eenheden x eenheidsdosis)

- Naam en voornaam van de rechthebbende:
- Adres: **3600 GENK**
- Inschrijvingsnummer bij de V.I.:

Datum: **07-04-2015**
 Handtekening en stempel van de adviserend geneesheer:

 Dr. Erik Timmermans (171243/59/003)
 Adviserend geneesheer

(1) De toegelaten maximale perioden zijn bepaald in de desbetreffende vergoedingsreglementering.
 (2) De rechthebbende is verplicht deze machtiging voor te leggen aan de afleverende apotheker.

Instructies voor de rechthebbende:
 (1) Het is aangeraden aan de rechthebbende om deze machtiging voor te leggen aan de voorschrijvende geneesheer op het moment dat deze laatste het voorschrift opstelt.
 (2) De maximale toegelaten hoeveelheid is bepaald in de desbetreffende vergoedingsreglementering.

Instructies voor de afleverende apotheker:
 Het is de afleverende apotheker toegestaan de derdebetalersregeling toe te passen indien aan alle volgende voorwaarden voldaan is:

- 1) De aflevering gebeurt binnen de door de adviserend geneesheer toegestane periode;
- 2) Bij elke aflevering vermeldt de apotheker de datum van aflevering, ondertekent hij, en zet hij een stempel in de daartoe voorziene vakken naast elke afgeleverde verpakking;
- 3) De apotheker moet het omkaderend volgnummer, dat op de machtiging vermeld is, aanbrengen op het geneesmiddelenvoorschrift, alsook in alle gevallen waar dit voor de tarificatie onontbeerlijk is, de categorie krachtens dewelke de adviserend geneesheer de vergoeding van het geneesmiddel heeft gemachtigd;
- 4) De voorgescreven specialiteit bevat hetzelfde werkzaam bestanddeel of dezelfde werkzame bestanddelen met dezelfde International Non-Proprietary Name (INN), is ingeschreven in de paragraaf vermeld op de machtiging en de hoeveelheid van het werkzaam bestanddeel of werkzame bestanddelen in de laatste verpakking die effectief is afgeleverd, bedraagt maximaal 6% meer dan de maximaal toegelaten hoeveelheid die op de betrokken machtiging is vermeld;
- 5) Bij aflevering van de laatste gemachtigde verpakking moet de apotheker dit machtigingsformulier aan het geneesmiddelenvoorschrift hechten.

In te vullen door de afleverende apotheker:

Gemaakt op	Gemaakt door	Handtekening van de apotheker	Stempel van de apotheker
1	Eligus 2,5 1680	8/16/15	
2	Eligus 2,5 1680	4/15/15	
3	Eligus 2,5 1680	10/11/15	
4	Eligus 2,5 mg x 168	3/2/16	
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			

Bijkomende informatie voor de rechthebbende:
 De geneesmiddelen die met dit akkoord kunnen afgeleverd worden, mits een geldig voorschrift, zijn:
Eligus
 De huidige lijst van geneesmiddelen (specialiteiten) die in deze paragraaf worden terugbetaald, kan bij het RZIV (www.rziv.be) geraadpleegd worden.

691905 03/02/2016
 29120102300
 711609
 BEP18859XDK0
 3882367E2E1EF348B
 APOTHEEK: APOTHEEK van J. Bijnens

 1/71515/78/003

Naam en voornaam van de voorschrijver

DOOR DE VOORSCHRIJVER IN TE VULLEN:
 naam en voornaam van de gerechtigde: _____

Voorbehouden aan het verpakkingsvignet

Attestnummer: 1310000324537121801

R/ AVAMYS
 Dt: 1 dosis-aero120 dos neusspray 27.5 µg/dos

R/ ELIQUIS
 Dt: 168 tabl. filmomhuld 2.5 mg
 S/ 1 tablet 2 x per dag

R/ ONBREZ BREEZHALER
 Dt: 90 capsules 150 µg poeder vr inhalatie
 S/ 1 capsule 1 x per dag

R/ LANOXIN 250
 Dt: 120 tabletten 0,250 mg

R/ TOTALIP
 Dt: 100 tabl. filmomhuld 20 mg
 S/ 1 tablet 1 x per dag

Stempel van de voorschrijver

 3600 Genk
 Telefoon: 1

Datum en handtekening van de voorschrijver

 02/02/2016

Uitvoerbaar vanaf voornoemde datum of vanaf: _____

GENEESMIDDELEVOORSCHRIFT

Administratie en terugbetaling

Attest vs Vermelding ZTD of DC

 BEPOMW8LMDVZ Naam en voornaam van de voorschrijver 17206513004	
DOOR DE VOORSCHRIJVER IN TE VULLEN: naam en voornaam van de gerechtigde:	
Voorbehouden aan het verpakkingsvignet R/ NOVOMIX 30 PENFILL Dt 5 patr. 3 ml susp vr inj. 100 IE/ml S/ 70 0 's morgens 40 0 's avonds	
Stempel van de voorschrijver 3400 Genk Telefoon:	Datum en handtekening van de voorschrijver 27/01/2016 Uitvoerbaar vanaf voornoemde datum of vanaf:
GENEESMIDDELENOORSCHRIFT	

694076 25/02/2016 131 130/130 46070103082 711609 Naam en voornaam van de voorschrijver G. en J. BIJNE 1.71144.61.003	
DOOR DE VOORSCHRIJVER IN TE VULLEN: naam en voornaam van de gerechtigde:	
Voorbehouden aan het verpakkingsvignet R/ Glucophage 850 mg Tabl. (omhuld) [100] S/ 1 tablet 3 x per dag tijdens of na de maaltijden R/ Pantoprazol EG 40 mg Tabl. (maagsapresistent) [98] S/ 1 tablet per dag R/ Alendronaat EG 70 mg Tabl. [12] S/ 1 tablet per week nuchter, 1/2 uur voor ontbijt, met een groot glas plat water R/ Spironolactone EG 25 mg Tabl. [50] S/ 1 tablet per dag R/ Victoza 6 mg/ml Pen (voorgevuld) [2 X 3 ml] S/ 0,6 mg per dag R/ Insuman Basal SoloStar 100 I.E./ml Pen (voorgevuld) [5 X 3 ml]	
Stempel van de voorschrijver 3600 Genk RIZIV: 1.71144.61.003	Datum en handtekening van de voorschrijver 25/02/2016 Uitvoerbaar vanaf voornoemde datum of vanaf:
GENEESMIDDELENOORSCHRIFT	

693193 16/02/2016 131 111/111 67101405168 711609 173408ABC192E9C74F559B5E22104206 AFOTHEEK: APOTHEEK G. en J. BIJNE Naam en voornaam van de voorschrijver 1/71740/47/583	
DOOR DE VOORSCHRIJVER IN TE VULLEN: naam en voornaam van de gerechtigde:	
R/ NOVORAPID 100E/ML INJ 10 ML dt NOVORAPID VIAL 100U 10 ML 3/laan	
Stempel van de voorschrijver ENDOCRINOLOGIE CAMPUS ANDRE DUMONT 089 356612	Datum en handtekening voorschrijver 11/02/2016 Uitvoerbaar vanaf voornoemde datum of vanaf:
GENEESMIDDELENOORSCHRIFT	

Administratie en terugbetaling

Testmateriaal

Op voorschrift van de huisarts levert de apotheker zelfzorgmateriaal aan patiënten met een “zorgtraject diabetes”:

1 bloedglucosemeter hernieuwbaar na 3 jaar
3 x 50 strips et 100 lancetten per 6 maanden

Op voorschrift van de huisarts levert de apotheker zelfzorgmateriaal aan patiënten met diabetes type 2 met een programma “Educatie en zelfzorg”:

1 bloedglucosemeter hernieuwbaar na 3 jaar
2 x 50 strips et 100 lancetten per jaar

De apotheker geeft de noodzakelijke uitleg over het goed gebruik van dit zelfzorgmateriaal.

Het formulier van de diabeteseducator is alleen verplicht bij het afleveren van een bloedglucosemeter. Bij de hernieuwing van strips en lancetten is geen formulier vereist. De apotheker hecht het formulier aan het voorschrift van de huisarts.

Administratie en terugbetaling

Testmateriaal

692979 131 141/141	13/02/2016 25020102004 711609 F514C53129BB274E529E4F0EF0030462 APOTHEEK: APOTEEK G. en J. BIJNE
 1.71308.91.003	Naam en voornaam van de voorschrijver
DOOR DE VOORSCHRIJVER IN TE VULLEN: naam en voornaam van de rechthebbende:	
Vorbehouden aan het verpakkingsvignet	R/ <i>Accu chek 279.</i> <i>279.</i>
Stempel van de voorschrijver	Datum en handtekening van de voorschrijver
Dr. HUISARTS 3600 GENK RIZIV	Uitvoerbaar vanaf voornoemde datum of vanaf:
GENEESMIDDELENVOORSCHRIFT	

 1.70903/11/004	Naam en voornaam van de voorschrijver
DOOR DE VOORSCHRIJVER IN TE VULLEN: naam en voornaam van de gerechtigde:	
Vorbehouden aan het verpakkingsvignet	R/ STRIPS VOOR GLUCOSEMETER Dt: 3 x 50 strips zorgtraject diabetes
Stempel van de voorschrijver	Datum en handtekening van de voorschrijver
3600 Genk Telefoon: (17/01/2016 Uitvoerbaar vanaf voornoemde datum of vanaf:
GENEESMIDDELENVOORSCHRIFT	

Administratie en terugbetaling

Testmateriaal

692819 526 130/130	11/02/2016 0810005578572 56010126416 711609
6AJqdm%JxTYQft4NDu00Q4Mdkndq063 APOTHEEK: APOTEEK G. en J. BIJNE	
	Naam en voornaam van de voorschrijver
17199286004	
DOOR DE VOORSCHRIJVER IN TE VULLEN: Naam en voornaam van de rechthebbende:	
Voorbehouden aan het verpakkingsvignet	R/ Starterskit glucometer + sticks en lancetten voor 6 maanden ZTJDM. Derde betalingsregeling. S/
Stempel van de voorschrijver	Datum en handtekening van de voorschrijver
Dr. Huisarts - 1 71992 86 004 3600 Genk	14/12/2015
Uitvoerbaar vanaf voornoemde datum of vanaf 14/12/2015	
GENEESMIDDELENVOORSCHRIFT	

ZORGTRAJECT DIABETES AANVRAAG VOOR AFLEVERING VAN EEN BLOEDGLUCOSEMETER	
Belangrijk: De diabeteseducator vult vakken 1 tot en met 4 in en bezorgt het formulier aan de patiënt. De patiënt bezorgt het formulier daarna samen met het voorschrift van de huisarts aan de apotheker of aan de leverancier van de bloedglucosemeter. De apotheker of leverancier hecht daarna het formulier aan dit voorschrift.	
VAK 1: Identificatiegegevens van de patiënt	
Voornaam: Naam: INSZ-nr.:	
VAK 2: Identificatiegegevens van de huisarts	
Voornaam: Naam: RIZIV-nummer:	
VAK 3: Identificatiegegevens van de diabeteseducator	
Voornaam: Naam: Telefoonnummer: 049616 Identificatie aan de hand van: (Kruis één van beide mogelijkheden aan en vul het nummer van de gekozen mogelijkheid in.) ☒ het RIZIV-nummer van de educator zelf: ☐ het nummer van het conventiecentrum ¹ :	
VAK 4: Verbintenis van de diabeteseducator - Keuze van het type bloedglucosemeter	
De diabeteseducator verbindt zich ertoe het voorgeschreven educatieprogramma in het kader van het zorgtraject diabetes uit te voeren.	
Voorgesteld type bloedglucosemeter: OneTouch Verio meter (CNK 3190303) 3 x 50 OT Verio teststrips (CNK 2829448) 1x100 OT Delica lancetten (CNK3090172)	
Datum: 11.2.2016	Handtekening diabeteseducator:
¹ Alleen voor een diabeteseducator die deel uitmaakt van het diabeteseducatieteam van een ziekenhuis dat met het RIZIV een overeenkomst inzake diabeteszelfregulatie heeft gesloten	

Deontologie en collegialiteit

Een multidisciplinaire aanpak is onontbeerlijk

- LMN
- Vitalink
- Lokale contacten

De patiënt moet centraal staan !